

Granskning av kommunens hållbarhetsarbete och Agenda 2030

Upplands Väsby kommun

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Syfte och frågeställningar	4
2.3 Ansvarig nämnd.....	5
2.4 Metod och genomförande	5
2.5 Avgränsning och definition	5
2.6 Revisionskriterier	6
3. Kommunens styrdokument inom hållbarhetsområdet	7
3.1 Mål och budget	7
3.1.1 Översiktsplan.....	7
3.1.2 <i>Energi- och klimatstrategi</i>	7
3.1.3 <i>Ytterligare styrdokument inom hållbarhetsområdet</i>	8
4. Kommunens styrning av hållbarhetsområdet	10
4.1 Roll- och ansvarsfördelning	10
4.1.1 <i>Kommunens miljöorganisation</i>	11
4.2 Tydligare styrning av den ekologiska och ekonomiska hållbarheten.....	11
4.2.1 <i>Tre satsningar som är planerade i Flerårsplan 2022-2024</i>	12
4.3 Hur nämnderna har omhändertagit fullmäktiges hållbarhetsmål	13
4.4 Samverkan	14
4.5 Bedömning.....	14
5. Analyser och aktiviteter inom hållbarhetsområdet	16
5.1 Analyser rörande hållbarhetsområdet	16
5.1.1 <i>Specifika hållbarhetsrelaterade risker identifierade inom kommunen</i>	17
5.2 Åtgärder och aktiviteter	18
5.2.1 <i>Åtgärder och aktiviteter i Flerårsplanen 2021</i>	19
5.3 Bedömning	20
6. Uppföljning och återrapportering	21
6.1 Uppföljning av övriga hållbarhetsrelaterade styrdokument.....	21
6.2 Bedömning	22
Svar på revisionsfrågor.....	23
Bilaga 1: Källförteckning.....	26
Bilaga 2: Nyckeltal	27

1. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har EY genomfört en granskning av kommunens hållbarhetsarbete och Agenda 2030. Syftet med granskningen är att bedöma huruvida kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges hållbarhetsrelaterade mål samt Agenda 2030. Vi bedömer att kommunen inte fullt ut har tillräckliga strukturer och förutsättningar för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges hållbarhetsrelaterade mål samt Agenda 2030.

Det finns en tydlig ansvarsfördelning för hållbarhetsfrågorna och en tydlig miljöorganisation. Inför 2022 har även en Agenda-2030 grupp startats upp. Det saknas däremot ändamålsenliga analyser och vedertagna processer för att integrera Agenda 2030 i kommunens verksamheter. I och med Flerårsplanen 2021 har kommunen prioriterat väsentliga specifika områden för Upplands Väsby. Denna bygger dock inte på en analys utifrån hur kommunen ligger till i förhållande till Agenda 2030.

I och med, bland annat, kommunens klimat- och energistrategi har de ekologiska frågorna tagits omhand mer strategiskt och systematiskt än de sociala frågorna. Kommunen är även ISO-certifierad inom miljöledningssystem, vilket vi ser positivt på. Kommunen har även omhändertagit det ekonomiska hållbarhetsperspektivet i beslutat ledningssystem och av fullmäktige beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det finns flera olika styrdokument inom det sociala hållbarhetsområdet, men inget samlat dokument som definierar vad social hållbarhet innebär för Upplands Väsby kommun och vilka prioriteringar som görs utifrån Agenda 2030. Vi bedömer att det finns ett behov av att tydliggöra styrningen av det sociala hållbarhetsområdet, bland annat utifrån Agenda 2030. Detta för att säkerställa en sammanhållen styreffekt där målen inte är för många och ambitionerna är tydliga för organisationen.

Vi bedömer att det finns ett behov av översyn av kommunens styrning för att säkerställa en koppling till Agenda 2030. Det saknas en tydlig koppling mellan de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och kommunens flerårsplan även om vissa mål omhändertar delar av Agenda 2030. Vi noterar även att flera nämnder saknar uppföljningsbara nyckeltal för fullmäktiges mål om en trygg, tillgänglig och hållbar kommun. Avsaknaden av mätbara mål i budgeten gör det svårare att följa upp och utvärdera om hållbarhetsarbetet går i rätt riktning.

Vi bedömer vidare att det finns ett behov av att utveckla mer kvalificerade och strukturerade analyser inom hållbarhetsområdet, särskilt vad gäller det sociala hållbarhetsområdet. Detta för att kommunen ska kunna anpassa åtgärder och aktiviteter inom hållbarhetsområdet och de globala målen efter en aktuell analys. Det råder således vissa utmaningar som kan försvåra genomförandet av ett effektivt hållbarhetsarbete för att uppnå Agenda 2030.

Därtill finns det flera hållbarhetsrelaterade mål som riskerar att inte uppnås enligt tidplan. Kommunen har en negativ trend mellan 2016-2019 vad gäller andel hushållsavfall som materialåtervinns och riskerar att inte uppnå målet till 2025. Klimatanpassningar är även ett område där kommunen saknar ett strategiskt och samlat arbete, vilket är desto mer aktuellt med anledning av den senaste rapporten från FN:s klimatpanel, IPCC. Miljökrav i upphandlingar uppges vidare vara ett område där kommunen har utmaningar rörande att skapa sig en heltäckande kontroll. Det uppges bland annat finnas utmaningar vad gäller att säkerställa tillräckliga resurser för att följa upp ställda miljökrav.

2 Granskning av kommunens hållbarhetsarbete och Agenda 2030

Det finns en årlig uppföljning av energi- och klimatstrategin, vilket delvis inkorporerar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Det saknas däremot en samlad uppföljning av hur väl kommunen ligger till vad gäller den sociala hållbarheten, bland annat kopplat till Agenda 2030.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen:

- ▶ Tydliggör styrningen mot Agenda 2030, genom att tydligare omhänderta målen i den egna styrningen.
- ▶ Tydliggör styrningen av det sociala hållbarhetsområdet, bland annat utifrån Agenda 2030.
- ▶ Säkerställer ett strategiskt och samlat arbete för att arbeta med klimatfrågorna och klimatanpassningar.
- ▶ Säkerställa att det vidtas tillräckliga åtgärder för att möjliggöra för kommunen att uppnå målen i avfallsplanen.
- ▶ Säkerställa att det vidtas tillräckliga åtgärder för att möjliggöra en ändamålsenlig uppföljning av ställda hållbarhetskrav i upphandlingar.
- ▶ Utvecklar mer kvalificerade och strukturerade analyser inom hållbarhetsområdet och utifrån Agenda 2030.
- ▶ Systematiserar och utvecklar en mer (formaliserad) samordnad uppföljning av hur kommunen ligger till i förhållande till Agenda 2030.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Genom Agenda 2030¹ har världens länder fram till 2030 bland annat åtagit sig att utrota fattigdom och hunger, bekämpa ojämlikheter, bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, förverkliga de mänskliga rättigheterna, främja jämställdhet samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. OECD har konstaterat att även om målen i Agenda 2030 är satta på en global nivå så är över 60 procent av målen beroende av ett aktivt genomförande på lokal och regional nivå. Sedan 2002 anger även regeringsformen (1 kap. 2 §) att det allmänna, och därmed alla kommuner, ska främja en hållbar utveckling² som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer. Kommunernas arbete är väsentligt för att uppnå de övergripande hållbarhetsmålen.

Av kommunens flerårsplan 2021-2023 framgår att de övergripande målen bland annat tar avstamp i hållbarhetsmålen i Agenda 2030. I kommunens arbete med Agenda 2030 samt översiktsplanen finns tre centrala hållbarhetsdimensioner som är styrande i flerårsplanen. Dessa är en ekologisk, ekonomisk och social dimension. Upplands Väsby har ett ansvar att löpande genomföra insatser utifrån Agenda 2030

Kommunstyrelsen har i verksamhetsplan och budget för 2021 mål om att vara en ledande aktör för en hållbar utveckling. Kommunen ska inom sin egen organisation och i samverkan med andra intressenter verka för att ta sig an utmaningar rörande klimat, miljö kvalitetsnormer och resursförbrukning. Kommunen ska slå vakt om miljöcertifieringen enligt ISO 14001 och ett mål är att återta en plats bland Sveriges miljöbästa kommuner.

Hållbarhet spelar en allt större och mer väsentlig roll inom den kommunala sektorns olika verksamhetsområden. Det finns också lagar och nationella mål som i stor utsträckning överensstämmer med ambitionerna i Agenda 2030. Detta gör att kommunens hållbarhetsarbete är av väsentlighet för kommunens revisorer att granska.

2.2 Syfte och frågeställningar

Granskningen syftar till att bedöma huruvida kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges hållbarhetsrelaterade mål samt Agenda 2030.

Övergripande revisionsfråga:

- ▶ Hur använder sig kommunstyrelsen av Agenda 2030 för att utveckla sitt hållbarhetsarbete och integrera hållbar utveckling i kommunens kärnverksamhet inom ramen för kommunstyrelsens samordningsansvar?

För att besvara den övergripande revisionsfrågan tillämpas följande delfrågor:

- ▶ Finns en ändamålsenlig roll- och ansvarsfördelning med avseende på kommunen hållbarhetsarbete?

¹ FN:s generalförsamling antog i september 2015 resolutionen "Transforming Our World - The 2030 Agenda for Sustainable Development", vilken kallas Agenda 2030.

² Begreppet hållbar utveckling kan delas upp i tre dimensioner - social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

- ▶ Genomförs ändamålsenliga analyser för att identifiera specifika områden som kommunen behöver arbeta med för att uppfylla agenda 2030?
- ▶ Vilka specifika hållbarhetsrelaterade risker finns identifierade inom kommunen?
- ▶ Finns ändamålsenliga värderingar och prioriteringar av vilka områden som är mest väsentliga utifrån lokala förutsättningar?
- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt tillräckliga åtgärder/aktiviteter för att uppnå målen?
- ▶ Följs måluppfyllelsen och genomförda åtgärder/aktiviteter upp av kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt och vidtas åtgärder utifrån resultaten?

2.3 Ansvarig nämnd

Granskning sker av kommunens övergripande styrning inom hållbarhetsområdet inom ramen för kommunstyrelsens samordningsansvar och uppsiktsplikt.

2.4 Metod och genomförande

Granskningen grundas på intervjuer och dokumentstudier (se bilaga 1). Jämförelser har även gjorts med nyckeltal som RKA tagit fram i kommun- och landstingsdatabasen (KOLADA) avsedda att stimulera arbetet med Agenda 2030 i kommuner och regioner (se bilaga 2). Nyckeltalen har avgränsats till problem som är aktuella i Sverige och berör den lokala politiska nivån. Urvalet innebär att ett antal delmål i Agenda 2030 inte belyses. Nyckeltalsurvalet omfattar såväl nyckeltal både om det som kommuner och regioner direkt kan påverka, dvs har egen rådighet över, som nyckeltal som det krävs samverkan med andra (myndigheter, näringsliv, medborgare, universitet etc) för att påverka.

Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakgranska rapporten, vilket innebär att de fakta som rapporten hänvisar till är kvalitetssäkrade av de som granskats. All korrespondens kring faktakontrollen har arkiverats. Slutsatserna och revisionsbedömningarna ansvarar EY för.

2.5 Avgränsning och definition

Hållbarhet brukar ofta delas in i tre delar, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Tanken med denna uppdelning uppges vara att lösningen på miljöproblematiken aldrig kan fungera om inte ekonomiska och sociala villkor blir acceptabla. Förhållandena hänger alltså ihop och är beroende av varandra.³

Brundtland-kommissionen definierade och konkretiserade begreppet på uppdrag av FN 1987. "En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov".⁴ Begreppet konkretiseras i tre delar:

- ▶ Social hållbarhet - tar sin grund i de mänskliga rättigheterna och berör till exempel hälsa, trygghet (trygga och trivsamma stadsdelar), utbildning, rättvisa, inflytande och demokrati.
- ▶ Ekologisk hållbarhet - handlar om jordens ekosystem och att långsiktigt behålla dess önskade funktioner, till exempel produktion av mat och energi, tillhandahållande av

³ Olsson, Sören (2012). *Social hållbarhet i ett planeringsperspektiv*

⁴ Brundtland, Gro Harlem. (1987) *Report of the World Commission on environment and development: "our common future"*. United Nations.

rent vatten, klimatreglering och rekreation. I Sverige har riksdagen beslutat att arbetet mot ekologisk hållbarhet ska vägledas av det så kallade miljömålssystemet som består av ett generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål och tjugofyra etappmål.

- ▶ Ekonomisk hållbarhet - innebörden av ekonomisk hållbarhet uttolkades ursprungligen som att ekonomisk utveckling är ett medel för att uppnå ekologisk och social hållbarhet utan att påverka dem negativt. Idag förs ett bredare resonemang där "grön tillväxt" och "grön ekonomi" är nyckelbegrepp. Grön tillväxt handlar om satsningar på till exempel miljöteknik.

Vår granskning kommer att ta utgångspunkt i dessa delar samt de globala mål som framgår av Agenda 2030. Vad gäller begreppet om ekonomisk hållbarhet kommer vi i denna granskning avgränsa oss till att fokusera på huruvida begreppet har definierats samt om kommunen har avsatt medel för hållbarhetsrelaterade åtgärder som även beaktar en ekonomisk hållbarhet. Det kan exempelvis handla om att medel har allokerats för hållbarhetsrelaterade åtgärder. Satsningar av denna karaktär förutsätts vara ett krav för att möjliggöra uppfyllnad av hållbarhetsmål och ambitioner. Vi kommer vidare att granska huruvida allokerade medel har använts så som planerat, genom att granska huruvida kommunen har säkerställt en tillräcklig uppföljning.

2.6 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut.

I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ FN:s globala hållbarhetsmål, Agenda 2030, Sveriges nationella miljömål
- ▶ Kommunallagen
- ▶ Tillämplig lagstiftning inom hållbarhetsområdet
- ▶ Av fullmäktige beslutade styrdokument, delvis beskrivna i följande kapitel.

3. Kommunens styrdokument inom hållbarhetsområdet

3.1 Mål och budget

I **flerårsplan med budget 2021-2023** formulerar fullmäktige kommunens övergripande mål, uppdrag och ekonomiska ramar för de kommande tre åren. I visionen uttrycks bland annat att Upplands Väsby kommun har som ambition att vara "ett föredöme i arbetet med miljö och klimatåtgärder" och att kommunen "har ett ansvar att löpande genomföra insatser utifrån Agenda 2030". Kommunfullmäktige har beslutat om sex övergripande målområden som är politiskt prioriterade för planperioden. Målområdena har i olika omfattning en koppling till de områden som Agenda 2030 berör. De tre hållbarhetsdimensionerna: ekologisk, ekonomisk, och social hållbarhet, beskrivs som styrande i flerårsplanen. Inom varje område finns nämndspecifika uppdrag och varje område har i sin tur koppling till olika strategidokument som antagits av kommunstyrelsen.

Målområdena för mandatperioden är:

1. Kommunen har ett högt resultatmål
2. Upplands Väsby barn och elever når sin fulla potential och alla går ut skolan med fullständiga betyg
3. Kommunen erbjuder vård, omsorg och stöd som utgår från medborgarnas behov och önskemål
4. Upplands Väsby har ett gott näringslivsklimat och en inkluderande arbetsmarknad som gynnar lokal tillväxt
5. Upplands Väsby är en trygg, tillgänglig och hållbar kommun
6. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare

3.1.1 Översiktsplan

Översiktsplan Väsby stad 2040, antagen av fullmäktige den 18 juni 2018, ämnar fungera som ett stöd i detaljplanarbetet och som ett underlag för dialogen mellan kommunen, dess grannar och staten. Översiktsplanen är indelad i tre huvuddelar som gemensamt konkretiserar kommunens viljeriktning med hållbarhetsarbetet: utmaningar och planeringsinriktningar, framtidsbild, och genomförandestrategi.

Till översiktsplanen finns en miljöbedömning, utförd av extern aktör, som specificeras hållbarhetsrelaterade risker med planen. I **Hållbarhetsbedömning Översiktsplan Väsby stad 2040** framgår det att kommunen har valt att utvidga miljöbedömningen, utöver det som krävs enligt miljöbalken, till en (hållbarhets)bedömning som omfattar ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter.

3.1.2 Energi- och klimatstrategi

Agenda 2030 med de 17 globala hållbarhetsmålen beskrivs även som en "ledstjärna" och underlag för kommunens hållbarhetsarbete i **Energi- och klimatstrategi för Upplands Väsby kommun**, antagen den 1 januari 2018. Strategin, som ska utvärderas och vid behov revideras vart fjärde år, syftar till att minska klimatpåverkan från Upplands Väsby kommun samt det geografiska området. Strategin innehåller två övergripande klimatmål inom ramen för det långsiktiga arbetet mot år 2040:

- ▶ Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser förorsakade av invånare i Upplands Väsby kommun minskar till högst 3,3 ton CO₂e per invånare.
- ▶ Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser inom det geografiska området Upplands Väsby kommun minskar till högst 0,5 ton CO₂e per invånare.

Inom ramen för dessa mål delas strategin in i följande områden:

Hållbar energianvändning	Handlar om att hushålla med energin och öka andelen förnybar energi
Klimatsmart resande	Handlar både om att minska resandet och välja miljövänligare alternativ
Mat och kretslopp	Handlar om såväl väl av livsmedel och annan konsumtion, som återvinning och återbruk

Inom varje område finns delmål till år 2025 för att nå de långsiktiga målen. Kopplade till varje område finns det flera strategier för att underlätta genomförandet, såsom att ställa klimat- och energikrav vid upphandlingar och att förbättra rutiner för hållbara tjänsteresor och transporter.

3.1.3 Ytterligare styrdokument inom hållbarhetsområdet

Hållbarhetsperspektivet för tjänsteresor är även aktuellt i **Resepolicy för Upplands Väsby kommun**, godkänd av fullmäktige den 16 november 2009. En av policyns principer är att kommunens sätt att resa ska vara miljöanpassat. I tillhörande tillämpningsanvisningar anges att kommunen och dess kommunala bolag ska klimatkompensera för de flygresor som görs i tjänsten. En **Rutin för klimatkompensation** fastställdes av kommunstyrelsen den 7 juni 2011 och gäller samtliga medarbetare samt förtroendevalda inom Upplands Väsby kommunkoncern. Hur klimatkompensationen ska tillämpas och följas upp beskrivs i Rutin för klimatkompensation, giltig t.o.m. 31 december 2021.

I **Miljöpolicyn**, framgår att kommunens miljöarbete ska präglas av att, bland annat:

- ▶ skyddar miljön genom att minska den miljöpåverkan vi orsakar, främst inom våra mest betydande miljöområden; förebyggande arbete, återbruk, återvinning och avfall, energi, kemikalier, offentlig konsumtion, fysisk planering och exploatering, markanvändning, resor, transporter och arbetsredskap samt kompetens
- ▶ det är integrerat i alla kommunens verksamheter samt att det finns aktuella och relevanta mål som regelbundet mäts och följs upp
- ▶ kommunen samverkar med olika aktörer inom ex. näringsliv och föreningsliv för att ta till oss nya idéer, prova nytt och bryta normer
- ▶ kommunen arbetar för klimatsmarta lösningar
- ▶ kommunen förbättrar miljöledningssystemet och dess prestanda
- ▶ kommunen arbetar för ekologiskt hållbara lösningar inom kommunens fyra perspektiv

I **Policy för upphandling**, antagen av fullmäktige den 21 september 2020, anges att kommunen vid varje upphandling ska ta hänsyn till varornas och tjänsternas påverkan på

miljön enligt kommunens ledningssystem. Kommunen ska även verka för mångfald och valfrihet för medborgarna.

Strategi för säkerhet och brottsförebyggande arbete, antagen av fullmäktige den 18 februari 2019, beskriver hur kommunen ska arbeta strategiskt med säkerhet och trygghet. Målet med strategin är att Upplands Väsby kommun ska vara en trygg och säker plats att bo och arbeta, vilket ska uppnås genom att kommunen bedriver ett utvecklat säkerhets- och trygghetsarbete, det vill säga ett brottsförebyggande arbete. Målsättning är därefter indelad i nio fokusområden. Några av dessa är att: Upplands Väsby ska vara en kommun där alla nyproducerade och ombyggda bostadsområden, skolor, offentliga rum etc. är säkra och trygga och Upplands Väsby kommun ska genom medvetna strategiska och operativa åtgärder vara en kommun där organiserad brottslighet inte får fotfäste.

Måldokument för avfallsplan 2021-2032 är kommunens styrdokument för avfallshantering, antagen av fullmäktige. Avfallsplanens målområden har tagits fram av SÖRAB⁵ och SÖRAB-kommunerna⁶ tillsammans och har utgått från den tidigare avfallsplan (2009-2020).

Den föregående avfallsplanen var anpassad till en linjär avfallshantering, medan den nuvarande planerar för en *cirkulär avfallshantering*. Med Avfallsplan 2021-2032 avser kommunen arbeta utifrån FN:s hållbarhetsmål, det så kallade generationsmålet, och de nationella miljökvalitetsmålen. Vid framtagandet av avfallsplanen har kommunen arbetat efter EU:s avfallshierarki, som är en del av EU:s avfallsdirektiv samt införd i svensk lagstiftning i miljöbalken.

Dokumentets fem målområden är:

1. System efter behov
2. Avfall förebyggs
3. Material cirkulerar
4. Matavfall
5. Skräp och nedskräpning

Som ett komplement till de fem huvudmålen finns det även i **Periodmål för 2021-2023** en beskrivning av de prioriterade målsättningarna för de kommande tre åren. Framtagandet av periodmålen görs av en arbetsgrupp bestående av representanter från de olika SÖRAB-kommunerna.

⁵ SÖRAB är ett regionalt avfallsbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna.

⁶ Kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna har i samarbete med SÖRAB gemensamt tagit fram en avfallsplan.

4. Kommunens styrning av hållbarhetsområdet

4.1 Roll- och ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Av *Reglemente för kommunstyrelsen*, reviderat den 18 mars 2019, framgår att kommunstyrelsen ansvarar för övergripande fysisk planering och exploatering, samt vissa miljöfrågor⁷. Vidare ansvarar styrelsen för arbetsmarknadsfrågor, etableringsfrågor. Därtill leder styrelsen utvecklingen av den kommunala demokratin, planeringen av användningen av mark och vatten, mark- och bostadspolitiken samt energiplaneringen. Kommunstyrelsen ska vidare "med uppmärksamhet följa miljövårds- och naturvårdspolitiken och verka för en god miljö i kommunen".

Därtill har kommunens samtliga nämnder ett ansvar när det kommer till genomförandet av den hållbara utvecklingen inom ramen för sina olika ansvarsområden. Kommunens olika verksamheter har exempelvis en stor roll i genomförandet av den hållbara utvecklingen som samhällsplanerare (översiktsplanering, trafikplanering, markreserv, näringsliv, folkhälsa etc), stadsbyggare (detaljplanering, exploatering etc), producent av olika tjänster (renhållning, sociala insatser, vatten och avlopp etcetera), förvaltare (fastigheter, parker etc), upphandlare, tillsynsmyndighet, utbildare och kommunikatör.

Kommunstyrelsens **Miljö- och planutskott** har ansvaret för sociala och ekologiska hållbarhetsfrågor inom miljö, integration, jämställdhet, folkhälsa, barnrätt, brottsförebyggande arbete/trygghetsfrågor samt föreningsbidrag till intresse- och frivilligorganisationer. Utskottet har också ett uppföljningsansvar för miljö- och energifrågor, i enlighet med *Bestämmelser för kommunstyrelsens miljö- och planutskott*.

Bitr. kommundirektör är ansvarig tjänsteman för miljöområdet. Tillförordnad miljöstrateg vid **staben** på kommunledningskontoret rapporterar till bitr. kommundirektör vad gäller ansvarsområdet. Medarbetarna vid kommunledningskontoret arbetar med, bland annat, trygghets- och säkerhetsfrågor, arbetsmarknad, integration och miljö. Intervjuade anser att kommunen har flera spetskompetenser kopplat till hållbarhetsfrågorna men ser ett behov av mer breddkompetens kopplat till Agenda 2030. Det finns en ambition om att fortbilda befintliga medarbetare för att stärka detta men utmaningen uppges vara resurser.

Staben har för avsikt att flytta och centralisera en klimat- och miljösamordnare som nu finns ute i organisationen, vid Kontoret för samhällsbyggnad (KSB), till staben vid årsskiftet. Klimat- och miljösamordnaren vid KSB har fram tills nu stöttat kontorets enheter i att bryta ned mål till handlingsplaner samt stödja projektledarna i frågor som berör miljö. Intervjuade beskriver att det är en viktig signalfråga att resursen flyttas in centralt under kommunstyrelsens organisation. Denna funktion kommer samordna arbetet med flera handlingsplaner samt ingå i Agenda 2030-gruppen (se 4.2.1 nedan).

Enheten för strategisk planering består av resurser inom översiktsplanering, miljöplanering och trafikplanering. Miljöplanerarna har bland annat ansvar för att bevaka ekosystemtjänster. Översiktsplanerarna bereder bland annat kommunens översiktsplan och följer upp denna. Intervjuade upplever att det kan finnas ett behov av att stärka resurserna kring klimatanpassningsfrågorna.

⁷ Ansvaret innefattar beslut om skötselplaner och strategiska planeringsfrågor rörande skyddade området, samt samarbete med näringslivet kring miljöarbetet. Reglemente för kommunstyrelsen, 2019-03-18

Bygg- och miljönämnden ansvarar enligt nämndens reglemente för, bland annat, miljö- och hälsoskyddet. KSB och Kretsloppsenheten jobbar med den kommunala avfallsplaneringen och tar fram kommunens avfallsplan.

Enligt intervjuade omhändertas det sociala hållbarhetsperspektivet inom kommunen huvudsakligen utifrån personella frågor, så som medarbetarskap och hållbara medarbetare, samt trygghetsfrågor.

Socialnämnden ansvarar å sin sida för individ- och familjeomsorgen. Vid **social- och omsorgskontoret** finns en enhet (vägval vuxna) och arbetsmarknadscoach som arbetar med social hållbarhet utifrån att få ut människor i arbete. Denna funktion är även representerad i Agenda 2030-gruppen. Vidare ansvarar **kultur- och fritidsnämnden** för främjande av folkhälsa.

4.1.1 Kommunens miljöorganisation

Kommunen har ett miljöledningssystem certifierat enligt standarden ISO 14001. Detta innebär att kommunen har flera krav som måste uppfyllas och genomgår externa revisioner för att säkerställa att man uppfyller detta. Inom ramen för detta ingår att kommunen har ett systematiskt arbete med internkontroll/internrevision och uppföljning. För att säkerställa kravefterlevnad enligt certifieringen ISO14001 och identifiera förbättringsområden i miljöledningssystemet finns en utarbetad miljöorganisation. Denna ser ut som beskrivet i nedanstående bild.

Miljöombuden är specifikt utpekade personer som har rollen som en del av sin tjänst. Varje enhet ska täckas av minst ett ombud och rollen utses av chef för respektive kontor eller enhet. Miljöombuden stödjer chefen med miljöarbetet i den aktuella verksamheten och sprider information om miljöarbetet ut i organisationen.

4.2 Tydligare styrning av den ekologiska och ekonomiska hållbarheten

Intervjuade uppger att kommunen har haft ett starkt miljöarbete med miljöcertifiering enligt ISO 14001. Agenda 2030 uppges ha kommit lite i skymundan, utifrån att det är ett stort fokus på miljöledningssystemet. Kommunen har exempelvis inte tillräckligt fångat upp de övergripande målen i Agenda 2030 tydligt i den egna styrningen. Kommunen har gjort

en nyckelordsmatchning mot Agenda 2030 kopplat till flerårsplanen 2022 (förutsättningar till flerårsplanen). I Flerårsplanen för 2021 finns ett avsnitt som omfattar området, men flerårsplanen har i övrigt inte mål med koppling till Agenda 2030.

Intervjuad stabschef uppger att kommunen har beslutat att omhänderta Agenda 2030 genom att prioritera bland målen, med syfte att främja en tydlig styrning. Kommunen avser fortsätta prioritera bland målen i Agenda 2030 utifrån områden som man bedömer ha större rådighet över. För tillfället ser stabschefen att kommunen har en tydlig styrning utifrån mål 8 *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*, 12 *Hållbar konsumtion och produktion* och 13 *Bekämpa klimatförändringarna* i Agenda 2030.

I och med, bland annat, kommunens klimat- och energistrategi har de ekologiska frågorna tagits omhand mer strategiskt än de sociala frågorna. Som ett exempel anges att kommunen gör miljöbedömningar kopplat till investeringar, men det görs ingen bedömning kring sociala värden. Därtill finns exempelvis "gröna" lån men det finns inget motsvarande för det sociala hållbarhetsperspektivet.

Kommunen har även omhändertagit det ekonomiska hållbarhetsperspektivet i beslutat *ledningssystem* och av fullmäktige beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning definieras i ledningssystemet enligt följande lydelse "en god ekonomisk hushållning innebär inte enbart att räkenskaperna går ihop, utan innefattar även ett krav på att pengarna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt" och konkretiseras ytterligare i styrdokumentet.

Det finns flera olika styrdokument inom det sociala hållbarhetsområdet, men inget samlat dokument likt klimat- och energistrategin som även kopplar an till mål i Agenda 2030. Enligt intervjuade är det först för några år sedan som kommunen började omhänderta social hållbarhet samlat utifrån enskilda frågor/mål i agenda 2030. Intervjuad stabschef och ekonomichef ser utmaningar med mängden styrdokument inom det sociala hållbarhetsområdet såväl som detaljeringsgraden. Enligt uppgift har det varit utmanande att samla konsensus och tydliggöra vad kommunen anser bör inrymmas i begreppet. För tillfället ligger stor vikt vid trygghetsfrågorna, att tillgängliggöra offentliga ytor och skapa en bra mix av invånare i bostadsområdena. Detta är även synligt i och med prioriteringar i flerårsplanen, lokalförsörjningsplanen och direktiv till det kommunala bostadsområdet.

4.2.1 Tre satsningar som är planerade i Flerårsplan 2022-2024

Det pågår ett arbete inom kommunen för att utveckla kommunens klimatarbete och arbetet med Agenda 2030. Tre nya uppdrag är även beslutade av fullmäktige den 14 juni 2021 i och med kommande flerårsplan för 2022. Dessa är:

1. Ta fram en klimatbudget, samt genomföra satsningar på ekosystemtjänster.
2. Ta fram praktiska modeller/en plan för att stärka arbetet med cirkulär ekonomi.
3. Ta fram en handlingsplan för att identifiera, värdera och prioritera Agenda 2030 målen för användning inom den kommunala verksamheten.

En del i detta uppdrag inrymmer att starta upp en grupp för Agenda 2030. Gruppen leds av miljöstrateg vid staben och avser inkludera bland annat arbetsmarknadscoach vid social- och omsorgskontoret, är med i gruppen. Även klimat- och miljösamordnaren ingår i denna grupp. Enligt uppgift finns en ambition om att inkludera en funktion från ekonomienheten i gruppen för att undersöka resursfrågor i arbetet och koppla an gruppens arbete till budgetarbetet.

4.3 Hur nämnderna har omhändertagit fullmäktiges hållbarhetsmål

Nämnderna ska förhålla sig till kommunfullmäktiges mål i sina verksamhetsplaner och konkretiserar mål utifrån nämndens ansvarsområde. För att följa upp målen bör det finnas fastställda nyckeltal/indikatorer. I *Flerårsplan med budget 2021-2023* finns ett målområde med direkt koppling till miljöaspekterna i Agenda 2030, *Upplands Väsby är en trygg, tillgänglig och hållbar kommun*. I anvisningarna till nämndernas verksamhetsplaner för 2021 anges att "nämndens miljömål ska kopplas till fullmäktiges mål 'Upplands Väsby är en trygg, tillgänglig och hållbar kommun'". Vidare finns målområden med bäring på den sociala hållbarheten och ekonomisk hållbarhet. Nedan redovisas ett urval av hur nämnderna har brutit ned dessa fullmäktigemål.

Nämnd	KF mål	Nämndmål	Nyckeltal	Aktivitet
Kommunstyrelsen	5	Upplands Väsby är säkert och upplevs som en trygg kommun	Ja	Ja (uppdrag och handlingsplan)
	5	Kommunen ska bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan	Ja	Ja (uppdrag och handlingsplan) Ja (uppdrag och handlingsplan)
	5	Upplands Väsby har en hållbar tillväxt och ger invånarna möjlighet att delta i samhällsutvecklingen	Ja	
Utbildningsnämnden	5	Nämnden arbetar för ökad anställningsbarhet, trygghet och integration	Ja	Ja (uppdrag och handlingsplan) Ja (handlingsplan)
	5	Utförare inom nämndens verksamhetsområde arbetar aktivt med miljöfrågor	Ja	
Omsorgsnämnden	3	Medborgare inom nämndens ansvarsområde upplever delaktighet och inflytande	Ja	Ja (uppdrag och handlingsplan)
	5	Nämnden ska verka för minskad miljöpåverkan och klimat-smarta lösningar	Ja	Ja (handlingsplan)
	5	Nämnden ska främja social hållbarhet genom förebyggande insatser för barn, unga och vuxna	Nej	Ja (handlingsplan)
Socialnämnden	3	Nämnden ska, utifrån varje individs förutsättningar, öka möjligheterna för den enskilde; barn, ungdom och vuxen, att leva ett självständigt liv med grundläggande trygghet och stabilitet	Ja	Ja (handlingsplan)
	5	Nämnden ska verka för minskad miljöpåverkan och klimat-smarta lösningar	Nej	Ja (handlingsplan)
	5	Nämnden ska verka för att öka tryggheten i kommunen och främja social hållbarhet genom förebyggande insatser för barn, unga och vuxna	Ja	Ja (handlingsplan)
Familjerättsnämnden	5	Nämnden ska stärka enskilda individers förutsättningar till studier och arbete	Nej	Ja (uppdrag och handlingsplan) Ja (uppdrag och handlingsplan)
	5	Nämnden ska verka för minskad miljöpåverkan och klimatsmarta lösningar	Nej	
Kultur- och fritidsnämnden	5	Nämnden ska tillhandahålla trygga, tillgängliga och välskötta mötesplatser och lokaler	Ja	Ja (uppdrag och handlingsplan) Ja (uppdrag och handlingsplan)
		Nämndens verksamheter ska främja social och ekologisk hållbarhet genom ett tydligt miljö- och folkhälsofokus	Ja	
Bygg- och miljönämnden	5	Förbättrad vattenstatus	Nej	Ja (handlingsplan)

I anvisningarna till nämnderna anges att "miljömålet ska ha en röd tråd från miljöaspektsvärdering, intressentanalys, risker och möjligheter (interna som externa) samt gå i linje med kommunens styrdokument för klimat- och miljöarbete". Relevanta nyckeltal bör kopplas till målet. Vi noterar att flera nämnder saknar uppföljningsbara nyckeltal för fullmäktiges mål som berör området.

Vad gäller exempelvis socialnämndens handlingsplaner kopplade till fullmäktiges målområde tre anges "Strategisk plan mot hemlöshet" som en handlingsplan för planperioden. Socialnämnden, antog den 6 mars 2019 en **Strategisk plan för att motverka hemlöshet**. I denna framgår att kommunen, genom socialtjänsten, har det yttersta ansvaret för att alla medborgare får det stöd och den hjälp hen kan behöva. I strategin beskrivs vidare vad det långsiktiga målet med hemlöshetsarbetet är, att den enskilde får en egen bostad och egen försörjning. I strategin framgår även hur kommunen arbetar för att uppnå målet utifrån olika strategiska områden samt vikten av uppföljning.

4.4 Samverkan

Tillförordnad miljöstrateg, vid staben sammankallar ett nätverk för miljöombuden i kommunens alla förvaltningar ca fyra gånger per år. Syftet med nätverket är att nå ut med information om styrdokument och annan relevant information.

Klimat- och miljösamordnaren vid KSB har även ett separat nätverk med kontorets miljöombud en gång per månad. Därutöver tillkommer möten kring specifika ämnen med workshops.

När avfallsplanen har upprättats är nio kommuner involverade med många involverade resurser. För den senaste planen tillämpades en SÖRAB-gemensam projektstyrning⁸. Därtill finns tre styrgrupper inom avfall, barmarksrenhållning samt miljöstrategiska frågor. Det finns en övergripande samordningsgrupp med bl a kommundirektörer som hanterar det strategiska arbetet med budgetfrågor och genomförandet. Inom detta forum strävar kommunerna efter att identifiera ett arbetssätt som tydliggör hur genomförandet ska vara strukturerat.

4.5 Bedömning

Kommunens flerårsplan 2021 omhändertar delar av Agenda 2030 men saknar en tydlig koppling till Agenda 2030. En rapport som gjorts på uppdrag av SKR visar på att "bara var femte kommun har hållbarhetsmål med tydlig koppling till Agenda 2030 i sin budget"⁹. Upplands Väsby är således inget undantag. Samma rapport redovisar att kommunerna generellt har kommit längst "på det ekonomiska området, med hushållning av resurser". Detta är även synligt i Upplands Väsby då kommunen har omhändertagit det ekonomiska hållbarhetsperspektivet i beslutat ledningssystem och av fullmäktige beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I och med, bland annat, kommunens klimat- och energistrategi har de ekologiska frågorna tagits omhand mer strategiskt än de sociala frågorna. Kommunens miljöledningssystem är även ISO-certifierat, vilket vi ser positivt på. Det finns flera olika styrdokument inom det sociala hållbarhetsområdet, men inget samlat dokument som definierar vad social hållbarhet innebär för Upplands Väsby kommun. Vi bedömer att det finns ett behov av översyn för att säkerställa en koppling mellan styrdokumenterna samt

⁸ Kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna har i samarbete med SÖRAB gemensamt tagit fram en avfallsplan.

⁹ Kommunal hållbarhetsstyrning - för kommuninvånarnas bästa! En lägesrapport över Sveriges kommuners mål och resultatstyrning inom hållbarhet, maj 2021, PWC på uppdrag av SKR.

att alla sociala aspekter i Agenda 2030 omhändertas. Detta för att säkerställa en sammanhållen styreffekt där målen inte är för många och ambitionerna är tydliga för organisationen.

SIS redogör även för att kommuner har svårigheter att hitta konkreta åtgärder för att arbeta mot Agenda 2030¹⁰. Avsaknaden av mätbara mål i budgeten beskrivs göra det "svårare att följa upp och utvärdera om hållbarhetsarbetet går i rätt riktning."¹¹ Vi noterar även att flera nämnder saknar uppföljningsbara nyckeltal för fullmäktiges mål om en trygg, tillgänglig och hållbar kommun. Detta är däremot enkom ett bör-krav i anvisningarna till nämnderna men vi bedömer att flera nämnder har en viktig roll för att säkerställa att arbetet går åt rätt håll, vilket är en analys som underlättas av uppföljningsbara nyckeltal. Vi bedömer att det finns ett behov av att tydliggöra styrningen mot Agenda 2030.

Kommunstyrelsens Miljö- och planutskott har ansvaret för sociala och ekologiska hållbarhetsfrågor. Därtill har kommunens samtliga nämnder ett ansvar när det kommer till genomförandet av den hållbara utvecklingen inom ramen för sina olika ansvarsområden. Bitr. kommundirektör är ansvarig tjänsteman för miljöområdet. Det finns en tydlig miljöorganisation och utpekade miljöombud vid kontoren. Vi bedömer att det finns ett behov av att tydligare samordna frågorna kring Agenda 2030 samt samverka mellan kontoren. Enheten för strategisk planering tar exempelvis fram flera planer där sociala frågor skulle kunna omhändertas. Dessa frågor har ofta tydlig koppling till kärnverksamhet vid andra kontor, och kräver sannolikt en bättre samverkan. Vi ser positivt på att en Agenda 2030-grupp startas upp för att omhänderta och samla frågorna bättre.

¹⁰ "Svenska Institutet för Standardisering, SIS, lanserar nu en vägledningsstandard för hur svenska kommuner och regioner kan arbeta för att efterleva FN:s Agenda 2030. Beteckningen på den nya standarden är SS 854000:2021."

¹¹ Kommunal hållbarhetsstyrning - för kommuninvånarnas bästa! En lägesrapport över Sveriges kommuners mål och resultatstyrning inom hållbarhet, maj 2021, PWC på uppdrag av SKR.

5. Analyser och aktiviteter inom hållbarhetsområdet

5.1 Analyser rörande hållbarhetsområdet

Kommunen har ingen samlad analys av kommunens hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030. Kommunen har gjort en initial bedömning av de globala mål som bedöms ligga nära grunduppdraget och där det redan finns mål för verksamheten. I denna bedömning bedöms sju av de 17 målen omhändertas i någon utsträckning inom ramen för befintliga mål för verksamheten. Kommunen har även gjort en nyckelordsmatchning mot Agenda 2030, kopplat till flerårsplanen för 2022. Inom ramen för detta arbete har det fastställts nyckelord kopplat till respektive globalt mål i agenda 2030. Därefter har det gjorts en matchning mot respektive nämnds planer. Utifrån detta har målen kategoriserats utifrån hur många mål som matchar med nyckelorden.

Utöver mål- och budgetprocessen genomförs analyser inom ramen för de olika programmen, bland annat kring flera av planerna kopplade till den ekologiska hållbarheten, så som avfallsplanen, översiktsplanen och klimat- och energistrategin. Miljöorganisationen har även genomfört analyser för att identifiera prioriterade miljöområden utifrån miljöaspekter som bedömts betydande ur miljösynpunkt eller omvärld. Nio områden har identifierats, varav fyra angetts särskilt prioriterade under 2021: energi, brand- och säkerhetsrisker, offentlig konsumtion och digitalisering. Dessa har inte tydligt kopplats till Agenda 2030 men utgör ett strategiskt och övergripande arbete för att omhänderta miljöfrågorna.

Motsvarande analysarbete kring det sociala hållbarhetsområdet finns inte på plats. Intervjuade inom ramen för den nya Agenda 2030-gruppen uppger att ett första steg för kommunen är att trätta ned begreppet social hållbarhet. Det sociala hållbarhetsområdet uppges inte ha omhändertagits utifrån ett Agenda 2030-perspektiv. Det har genomförts flera punktinsatser inom det sociala hållbarhetsfrågorna, exempelvis kring trygghetsfrågorna, men det uppges finnas ett behov av att systematisera och strukturera detta arbete. Planen uppges vara att genomföra en GAP-analys inom det sociala hållbarhetsområdet. Utifrån denna hoppas gruppen kunna bygga en kunskapsbas för att bättre analysera vilka insatser som bedöms effektiva.

Intervjuade vill kunna använda Stratsys mer för analysarbetet till Agenda 2030, och även koppla handlingsplaner till agenda 2030. Vad gäller miljöområdet flaggar verksamheterna alla miljömål till en miljösidea/miljötaggning. På så vis kan chefer, tf. miljöstrateg och klimat- och miljösamordnaren få en redovisad helhetsbild av alla mål/nyckeltal/aktiviteter som är flaggade till miljömodulen. Det finns enligt uppgift motsvarande modul för Agenda 2030 men det kräver inköp av modulen. Det finns således inte en taggning på motsvarande sätt för det sociala hållbarhetsområdet. Innan denna typ av mappning/analys och uppföljning kan göras för det sociala hållbarhetsområdet behöver kommunen definiera vad som ska ingå i begreppet. Intervjuade uppger att effektmätning kopplat till social hållbarhet är en tydlig utmaning. Vidare är det svårt att prioritera bland insatser om verksamheten inte vet effekterna.

Därutöver genomförs specifika analyser inom ramen för respektive program eller plan med bäring på hållbarhetsområdet, bland annat översiktsplanen och avfallsplanen.

Analys inom ramen för övriga planer

Inom ramen för översiktsplanen identifieras risker utifrån klimat och miljö, inte enkom utifrån Agenda 2030. Intervjuade beskriver att det är en utmaning att få det sociala perspektivet att genomsyra planen men kommunen gjorde ett försök att få in det perspektivet i och med den breddade konsekvensbedömningen, utöver det som krävs enligt miljöbalken. I Hållbarhetsbedömning Översiktsplan Väsby stad 2040 framgår en (hållbarhets)bedömning som omfattar ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Detta görs synligt genom att det i bedömningen ingår aspekter såsom energi och hushållning, klimat, bostadsförsörjning, folkhälsa, trygg boendemiljö, lokal och regional ekonomi samt näringsliv.

Avfallsplanen tas fram gemensamt med SÖRAB:s projektledare och representanter från SÖRAB-kommunerna. I samband med att målområden togs fram genomfördes också dialoger med kommunens tjänstepersoner, förtroendevalda och utvalda externa intressenter. Ekonomiska konsekvenser av planen har analyserats i stort utifrån önskade förändringar i avfallsflöden och hur detta påverkar kostnadsutvecklingen. Det har även genomförts en omvärldsbevakning utifrån påverkan från lagstiftning och marknad. Som bilaga till planen finns nulägesbeskrivning, ekonomiska konsekvenser, barnkonsekvensanalys och miljöbedömning. Som underlag ligger även en uppföljning av tidigare års avfallsplan.

Kommunen har även kommit långt med analyser av ekosystemtjänster. Under 2015-2016 gjordes en kartläggning av ekosystemtjänster som en del av utvecklingsplanen för ekotjänster. Upplands Väsby kommun var en av de första kommunerna som upprättade en ekosystemplan. I samband med detta kartlades ekosystemrisker, biologisk mångfald etc. Detta lyftes in i kartsystemet för att på ett överskådligt vis identifiera brister.

Vad gäller klimatanpassningar har kommunen genomfört en risk- och sårbarhetsanalys 2015-2016, kring exempelvis översvämningar. Det har däremot inte gjorts någon motsvarande efter denna.

5.1.1 Specifika hållbarhetsrelaterade risker identifierade inom kommunen

Upplands Väsby kommuns hållbarhetsrelaterade nyckeltal för Agenda 2030 (se bilaga 2) ligger över lag på jämförbara nivåer som snittet för landets kommuner. Upplands Väsby ligger i den sämre kvartilen när det kommer till nyckeltal rörande bland annat andel långtidsarbetslösa, trygghet och ekologiskt odlad åkermark. Kommunen ligger däremot bland den främsta kvartilen när det kommer till andra nyckeltal, så som miljöbilar, utsläpp till luft och andelen heltidsarbetande inom kommunen.

Intervjuade har därutöver identifierat flera utmaningar inom kommunen vilka beskrivs nedan:

Sociala hållbarhetsfrågor

- ▶ Trygghetsfrågorna, inklusive bostadsfrågor och risker kopplat till utsatta områden.
- ▶ Utbildningsfrågorna, så som andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven och gymnasieelever med grundläggande behörighet till universitet. För båda dessa nyckeltal är kommunens utfall för 2019 lägre än länssnittet. I utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2021 identifieras ett behov av förstärkt arbete kring problematisk frånvaro/elevers fysiska och psykiska hälsa såväl som "skillnader mellan enheter och koppling till dess förutsättningar gällande exempelvis socioekonomisk bakgrund och personalens utbildningsnivå samt personaltäthet".

- ▶ Analyser av arbetslöshetsciffror visar på att kommunen har många arbetslösa. Framgent ser intervjuade risker kopplade till arbetsmarknaden.

Ekologiska hållbarhetsfrågor

- ▶ Klimatanpassningar är en utmaning för kommunen. Kommunen berör klimatanpassning i energi- och klimatstrategin men saknar ett samlat arbete kring frågan och ser det som ett stort riskområde.
- ▶ Transportområdet och påverkan på klimatet. Kommunen har både E4:an och flygplatsen (Arlanda) inom kommunens geografiska närområde vilket är faktorer som kommunen har lägre rådighet över.
- ▶ Energiområdet är ett område som prioriterats inom kommunen. Det finns dock identifierade utmaningar/risker som kopplas till fastighetsbeståndet där flera gamla fastigheter har direktverkande el. I kommunens energiplan tydliggörs satsningar på att få ut fjärrvärme i större omfattning, det finns däremot begränsningar då kommunen är begränsad till en leverantör, Stockholm Exergi, som inte kan leverera fullt fossilfri värme idag.
 - ▶ Intervjuade ser en utmaning i att få samtliga kommunala verksamheter att jobba med energieffektiviseringsfrågan, bland annat utifrån rollen som hyresgäst. För tillfället uppges frågan enbart vara knuten till fastighetsavdelningen.
- ▶ Miljökrav i upphandlingar uppges vara ett område där kommunen har utmaningar rörande att skapa sig en heltäckande kontroll. I ramavtal uppges det finnas en struktur för att säkerställa att miljökrav ställs. Däremot uppges det finnas utmaningar vad gäller att säkerställa tillräckliga resurser för att följa upp ställda krav. I vissa fall skickar kommunen ut slumpmässiga frågor till avtalade leverantörer och elavtalet följs upp med löpande möten med elnätshandlaren. I mindre upphandlingar, exempelvis direktupphandlingar uppges det vara svårt för kommunen att säkerställa en sammanhållen kontroll av att det ställs miljökrav. Enligt intervjuer finns det flera avtal där det är okänt om miljökrav har ställts.

Vad gäller utmaningar kopplade till avfallsplanen uppges en stor utmaning vara för kommunen att ta hand om avfallsmängderna och minimera avfallsmängderna. Utmaningarna kopplas till att få befolkningen att sortera rätt och konsumera mindre, vilket även går hand i hand med ekonomiska hållbarhetsperspektivet.

5.2 Åtgärder och aktiviteter

Avfallsplanen gäller för 12 år och har brutits ned i tre års perioder. Kommunen har tagit fram handlingsplaner för att arbeta med åtaganden i avfallsplanen. En utmaning för kommunen är att få befolkningen att göra rätt och konsumera mindre. Enligt intervjuade är den primära frågan som man arbetar med nu matavfallet. I Miljöredovisningen för 2020 konstaterades en försämring i andel hushållsavfall som materialåtervinns, från 34 procent 2016 till 27 procent 2019. Samtidigt har kommunen som mål att 55 procent av hushållsavfallet ska materialåtervinnas till 2025. I avdelningarnas verksamhetsplaner fastställs konkreta aktiviteter, det kan handla om aktiviteter för att främja beteendeförändring, textilinsamlingskampanjer eller faktorer som bör inkluderas i arbetet med att föreslå taxor.

Enligt intervjuade har energi under en längre tid varit högt prioriterat inom kommunens ekologiska hållbarhetsarbete. Kommunen har tillsammans med Sigtuna kommun och deras kommunala bolag upphandlat 100 procent förnybar el till kommunens fastigheter. Planen

är att få med Väsbyhem i samband med nyteckning för nästa avtalsperiod (2024). Kommunen har även ett vindkraftverk i Ockelbo som levererar till kommunen. Enligt uppgift arbetar kommunen med flera åtgärder för energieffektiviseringar, bland annat:

- ▶ Kommunen strävar enligt uppgift för att gå ifrån direktverkande el. Nya byggnader byggs exempelvis med värmepump eller fjärrvärme. Det är dock stora projekt och stundtals finns det utmaningar vad gäller att få in ett vattenburet system, samt att få till lönsamheten. Byggnader där det inte är möjligt att implementera nya system tillämpas solceller om möjligt.
- ▶ Kommunens fastighetsavdelning har en avsatt budget för denna typ av åtgärder.
- ▶ I stort sett alla fastigheter är uppkopplade till ett driftoptimeringssystem som identifierar avvikelser (exempelvis energitoppar).

Sociala trygghetsområdet:

Inom kommunen finns även ett workcenter, som fungerar som en kanal för individer med bidrag. Det finns även en arbetsmarknads- och integrationsstrateg vid staben som arbetar med frågorna. Inom satsningen "Väsby växlar upp" har 3 mnkr avsatts på tre år, fram till 2023, för att förhindra långtidsarbetslösheten. Vid tidpunkten för granskningen är 3-4 projekt igång, bland annat ett projekt rörande ungdomsanställningar. Intervjuade ser däremot ett behov som är större än det uppdrag kommunen har.

Vad gäller otrygga boendeyråden och utsatthet erbjuder socialkontoret olika typer av boendestöd, sociala kontrakt och försökslägenheter. Det kommunala bostadsbolaget har enligt uppgift tydliga mål för andel sociala kontrakt.

Kommunen har även en fritidsbank där medborgare kan låna sport- och fritidsprylar gratis. Detta uppges vara en åtgärd för att utjämna ojämlikheter i resurser hos familjer inom kommunen.

5.2.1 Åtgärder och aktiviteter i Flerårsplanen 2021

Nedan redovisas Kommunstyrelsens nämndmål, utifrån dess tydliga ansvar för frågorna, samt ett urval av uppdrag och satsningar i flerårsplan 2021 med bäring på hållbarhetsområdet. Nämndmålen har bedömts av kommunstyrelsen utifrån en prognos baserad på helårsresultat utifrån en sammantagen bedömning av nyckeltal och handlingsplaner.

Nämndmål	
Kommunstyrelsens ekonomi är i balans	■
Kommunens ekonomi som helhet är i balans genom god hushållning och effektivt utförda tjänster	●
Upplands Väsby är säkert och upplevs som en trygg kommun	◆
Kommunen ska bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan	◆
Upplands Väsby har en hållbar tillväxt och ger invånarna möjlighet att delta i samhällsutvecklingen.	◆
Upplands Väsby har en god arbetsmarknad med många växande och livskraftiga företag samt låg arbetslöshet.	◆
Kommunen är en attraktiv arbetsgivare för både våra nuvarande och våra framtida medarbetare.	◆

UPPDRAG

STATUS PER T2 2021

Införa nya former för trygghetsskapande insatser	Utvecklat en platssamverkan med externa aktörer för att långsiktigt förändra lägesbilden kring stationsområdet. Ett första möte är genomfört.
Öka satsningen på förnyelsebar energi	Uppdaterat kommunens klimat- och energistrategi, med tydliga mål och strategier för att öka andelen förnyelsebar energi i kommunen
Energi- och klimatstrategin uppdateras	En uppdaterad energi- och klimatstrategi är under framtagande och ska vara klar innan årsskiftet.
Nya indikatorer och nyckeltal för miljö- och klimatarbetet tas fram	Nyckeltalen presenteras i flerårsplan 2023-2025.
Öka delaktigheten i samhällsutvecklingen via medborgardialoger	Under perioden har flera dialoger genomförts.

5.3 Bedömning

Kommunen har ingen samlad analys av kommunens hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030. I och med flerårsplanen 2021 har kommunen prioriterat vilka områden som kommunen avser jobba med. Vi bedömer dock att det saknas en tillräcklig analys utifrån målen i Agenda 2030 och de sociala hållbarhetsfrågorna. I samband med flerårsplan genomfördes en nyckelordsmatchning med nämndernas mål och Agenda 2030. Därutöver genomförs specifika analyser inom ramen för respektive program eller plan med bäring på hållbarhetsområdet, bland annat översiktsplanen och avfallsplanen. I kommunens klimat- och energistrategi har även två av de globala målen prioriterats som mer väsentliga för Upplands Väsby. Vi framhäver vikten av att analyser och en tillräcklig riskidentifiering genomförs systematiskt och strukturerat. Detta för att kommunen ska kunna anpassa åtgärder och aktiviteter inom hållbarhetsområdet till de globala målen efter en aktuell omvärldsanalys. Intervjuade har identifierat ett behov av att utveckla mer kvalificerade och strukturerade analyser inom det sociala hållbarhetsområdet. Planen uppges vara att genomföra en GAP-analys inom det sociala hållbarhetsområdet. Utifrån denna hoppas Agenda 2030-gruppen kunna bygga en kunskapsbas för att bättre analysera vilka insatser som bedöms effektiva. I nuläget är det svårt att prioritera bland insatser om kommunen inte vet effekterna.

Det finns flera identifierade utmaningar som gör att Upplands Väsby riskerar att inte uppnå kommunens hållbarhetsrelaterade mål enligt tidplan. Kommunen har en negativ trend mellan 2016-2019 vad gäller andel hushållsavfall som materialåtervinns och riskerar att inte uppnå målet till 2025. Klimatanpassningar är även ett område där kommunen saknar ett strategiskt och samlat arbete, vilket är desto mer aktuellt med anledning av den senaste rapporten från FN:s klimatpanel, IPCC. Miljökrav i upphandlingar uppges vidare vara ett område där kommunen har utmaningar rörande att skapa sig en heltäckande kontroll. Det uppges bland annat finnas utmaningar vad gäller att säkerställa tillräckliga resurser för att följa upp ställda miljökrav. Vi bedömer att kommunen behöver säkerställa att det vidtas tillräckliga åtgärder för att möjliggöra för kommunen att uppnå målen i tid.

6. Uppföljning och återrapportering

Kommunen genomför ingen särskild uppföljning av kommunens utfall i relation till de globala målen och Agenda 2030. Inom ramen för miljöredovisningen genomförs en uppföljning av de mål och nyckeltal som presenteras i energi- och klimatstrategin, vilka till viss del har bäring på mål i Agenda 2030 som berör miljö- och klimat. Någon liknande genomförs inte för de mål i Agenda 2030 som är kopplade till nyckeltal rörande social hållbarhet.

Uppföljning av mål och nyckeltal i flerårsplanen sker på övergripande nivå i delårsrapport och årsbokslut. Varje nämnd gör en bedömning av respektive fullmäktigemål, utifrån de verksamhetsmål, uppdrag och nyckeltal som verksamhetsplanen innehåller. Utifrån nämndernas bedömning skapas en kommunövergripande bedömning av måluppfyllelsen. I *Upplands Väsby kommuns årsredovisning 2020* redovisades även ett avsnitt om social och ekologisk hållbarhet kopplat till målet att "Upplands Väsby är en trygg, tillgänglig och hållbar kommun". Vad gäller den sociala hållbarheten redovisas exempelvis flera uppdrag kopplat till trygghetsarbetet, så som utfall i polisens trygghetsmätning,

6.1 Uppföljning av övriga hållbarhetsrelaterade styrdokument

Klimat- och energistrategin

Från 2020 har kommunen redovisat en separat miljöredovisning som följer upp de mål och nyckeltal som presenteras i energi- och klimatstrategin, se nedan. Tidigare år har uppföljningen fokuserat på utdrag från Ledningssystemet. *Miljöredovisning 2020* lämnades till kommunstyrelsen den 4 oktober 2021.

Mål	Status
Övergripande klimatmål	
Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser inom det geografiska området Upplands Väsby kommun minskar till högst 0,5 ton CO ₂ e per invånare år 2040.	
Kommunen ska verka för att utsläpp av växthusgaser förorsakade av invånare i Upplands Väsby kommun minskar till högst 3,3 ton CO ₂ e per invånare år 2040.	
Hållbar energianvändning	
Kommunen ska verka för att energianvändningen i bostadshus i Upplands Väsby kommun ska vara högst 5,1 MWh per invånare år 2025.	-
Energibesparingen i belysningsnätet ska uppgå till 50 MWh under 2020	
Energianvändningen i Upplands Väsby kommuns lokaler ska vara lägre än 120 kWh/kvm år 2025.	
Energianvändning i Väsbyhems bostäder ska vara lägre än 120 kWh/kvm år 2025.	
Klimatsmart resande	
Trots den ökade befolkningen har biltrafikflödet inom kommunen inte ökat då gång-, cykel- och kollektivtrafik har tagit hand om det ökade transportbehovet.	
Kommunen ska verka för att den totala körsträckan med bil för invånare i Upplands Väsby kommun i genomsnitt ska vara högst 540 mil per invånare år 2025.	
Kommunen ska verka för att minst 20 procent av personbilar registrerade i Upplands Väsby kommun ska drivas av icke fossila bränslen eller el år 2025.	
Kommunen ska verka för att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller gång för boende i Upplands Väsby ökar till 50 procent år 2025.	
100 procent av kommunens personfordon ska fortsatt drivas med fossilfria bränslen eller el.	
50 procent av kommunens servicefordon ska 2025 drivas med fossilfria bränslen eller el.	
Mat och kretslopp	
Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser orsakade av Väsbybornas konsumtion av livsmedel ska minska.	-
Kommunen ska verka för att andelen matavfall som sorteras ut av hushåll och verksamheter ska vara minst 40 procent år 2025.	
Kommunen ska verka för att andelen av hushållsavfallet som materialåtervinns ska vara minst 55 procent till år 2025.	
Mängden sambrukstjänster och återbruk i Upplands Väsby kommun ska öka.	-
Klimatpåverkan från mat serverad i kommunala kök ska minska.	-
Vinsten av återbruk i den kommunala organisationen ska uppgå till minst 3 ton CO ₂ år 2025.	
Övrigt	
Andel skolor och förskolor med miljöcertifierat miljöledningssystem ska vara minst 25 st.	

Intervjuade uppger att handlingsplanerna tillhörande klimat- och energistrategin inte tagits omhand ändamålsenligt samt att det saknats en sammanhållen uppföljning. Detta avser tydliggöras i framtagandet av en ny klimat- och energistrategi som förväntas antas under hösten 2021. Uppföljningen föreslås även ingå i tertiärrapporteringen.

Inom klimatområdet uppges kommunen sakna en heltäckande bild. Detta avser däremot förtydligas i och med uppdraget i flerårsplanen för 2022 om klimatbudget. Denna kommer sätta ramarna för den takt som kommunen kommer att anta för att minska växthusgasutsläppen.

Avfallsplanen

SÖRAB samordnar uppföljning av avfallsplanen vart tredje år i samband med att nya periodmål tas fram. Vid varje uppföljning utvärderas om periodmålen helt eller delvis uppfyllts och på så sätt bidragit till att uppfylla huvudmålen. I slutet av sista målperioden, 2032, utvärderas om de fyra målperioderna sammantaget uppfyller planens huvudmål

Enligt uppgift görs därtill årliga uppföljningar av avfallsplanen utifrån statistik och plockanalyser. Enligt intervjuade har det funnits ett önskemål från Upplands Väsby kommuns politiker om en tydligare redovisning och större paket med nyckeltal innehållandes tillbakablick/trender. Detta är framgent planerat att inkluderas i årsredovisningen/förvaltningsberättelsen för avfallskollektivet. Det finns dock inget beslut om detta vid tidpunkten för granskningen.

Översiktsplanen (ÖP)

Den lagstadda planeringsstrategin/aktualitetsbedömningen görs en gång per mandatperiod. Kommunen har även en ny informell uppföljning av översiktsplanen som genomfördes 2020. I samband med detta följde översiktsplanerna upp antagna detaljplaner och hur väl dessa stämde överens med ÖP. Det genomfördes även workshop med funktionerna som var med och tog fram ÖP. Det upprättades en uppföljningsrapport, *Uppföljning av översiktsplan Väsby stad 2040*, som kommer att utgöra underlag till flerårsplanen för 2022. Tanken är då att det ska vara möjligt för kommunstyrelsen att äska medel för områden i ÖP:n som inte uppfylls enligt plan. Enligt uppgift planerar kommunen för att genomföra denna typ av uppföljning varje år.

Strategisk plan för att motverka hemlöshet

Socialnämnden antog den 6 mars 2019 en strategisk plan för att motverka hemlöshet. Det framkommer dock att det, vid tidpunkten för granskningen, saknas en struktur för hur planen avses följas upp. Just nu pågår en kartläggning av hemlöshet i Upplands Väsby kommun som ska redovisas till socialnämnden i slutet på året eller i början på nästa år.

6.2 Bedömning

Kommunen har ingen samlad uppföljning av kommunens hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030. Däremot omfattar kommunens flerårsplan för 2021 delar av Agenda 2030. Uppföljningen av fullmäktiges mål sker i delårsrapporter och årsredovisningen. Därtill finns ett mindre avsnitt i kommunstyrelsens Årsredovisning om social och ekologisk hållbarhet. En separat miljöredovisning följer upp de mål och nyckeltal som presenteras i energi- och klimatstrategin. Vi bedömer att kommunen behöver utveckla en mer (formaliserad) samordnad uppföljning av hur kommunen ligger till i förhållande till Agenda 2030.

Svar på revisionsfrågor

Delfråga	Svar
<p>1. Hur använder sig kommunstyrelsen av Agenda 2030 för att utveckla sitt hållbarhetsarbete och integrera hållbar utveckling i kommunens kärnverksamhet inom ramen för kommunstyrelsens samordningsansvar?</p>	<p>Kommunens flerårsplan 2021 omhändertar delar av Agenda 2030 men saknar en tydlig koppling till de globala målen. Energi- och klimatstrategin, antaget av fullmäktige 2018, är det övergripande styrdokument som anger riktningen för kommunens klimat- och miljöarbete kopplat till två av målen i Agenda 2030. Vidare finns en tydlig miljöorganisation och utpekade miljöombud vid kontoren. Kommunen har även omhändertagit det ekonomiska hållbarhetsperspektivet i beslutat <i>ledningssystem</i> och av fullmäktige beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Mål och prioriteringar vad gäller social hållbarhet återfinns även i flera andra styrdokument, bland annat <i>Strategisk plan för att motverka hemlöshet</i> och <i>Strategi för säkerhet och brottsförebyggande arbete</i>. Frågorna är dock inte samlade inom det sociala hållbarhetsområdet, och kopplar inte heller an till de globala målen. Vi bedömer att det finns ett behov av att tydliggöra styrningen mot Agenda 2030.</p>
<p>2. Finns en ändamålsenlig roll- och ansvarsfördelning med avseende på kommunen hållbarhetsarbete?</p>	<p>Ja. Kommunstyrelsens Miljö- och planutskottet har ansvaret för sociala och ekologiska hållbarhetsfrågor. Därtill har kommunens samtliga nämnder ett ansvar när det kommer till genomförandet av den hållbara utvecklingen inom ramen för sina olika ansvarsområden.</p> <p>Bitr. kommundirektör är ansvarig tjänsteman för miljöområdet. Miljöstrateg vid staben rapporterar till bitr. kommundirektör vad gäller ansvarsområdet. Det finns en tydlig miljöorganisation och utpekade miljöombud vid kontoren. Det finns ett behov av att tydligare samordna frågorna kring Agenda 2030 samt samverka mellan kontoren. Enheten för strategisk planering tar exempelvis fram flera planer där sociala frågor skulle kunna omhändertas. Dessa frågor har ofta tydlig koppling till kärnverksamhet vid andra kontor, och kräver sannolikt en bättre samverkan. Vi ser positivt på att en Agenda 2030-grupp startas upp för att omhänderta och samla frågorna bättre.</p>

<p>3. Genomförs ändamålsenliga analyser för att identifiera specifika områden som kommunen behöver arbeta med för att uppfylla agenda 2030?</p> <p>4. Vilka specifika hållbarhetsrelaterade risker finns identifierade inom kommunen?</p>	<p>Nej. Kommunen har ingen samlad analys av kommunens hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030. I samband med flerårsplan för 2022 har kommunen nu gjort en nyckelordsmatchning med nämndernas mål och Agenda 2030. Därutöver genomförs specifika analyser inom ramen för respektive program eller plan med bäring på hållbarhetsområdet, bland annat översiktsplanen och avfallsplanen.</p> <p>Vi framhäver vikten av att analyser och en tillräcklig riskidentifiering genomförs systematiskt och strukturerat. Detta för att kommunen ska kunna anpassa åtgärder och aktiviteter inom hållbarhetsområdet till de globala målen efter en aktuell omvärldsanalys. Intervjuade har identifierat ett behov av att utveckla mer kvalificerade och strukturerade analyser inom det sociala hållbarhetsområdet.</p> <p>Identifierade områden som kommunen avser arbeta mer med är trygghetsfrågor, utbildning och segregation. Inom det ekologiska perspektivet uppges Kommunen sakna ett samlat arbete kring klimatanpassning och klimatfrågorna. Det finns även utmaningar med att nå målen i avfallsplanen.</p>
<p>5. Finns ändamålsenliga värderingar och prioriteringar av vilka områden som är mest väsentliga utifrån lokala förutsättningar?</p>	<p>Delvis. I och med flerårsplanen 2021 har kommunen prioriterat vilka områden som kommunen avser jobba med. I kommunens klimat- och energistrategi har även två av de globala målen prioriterats som mer väsentliga för Upplands Väsby. Det saknas dock en tillräcklig analys utifrån målen i Agenda 2030 och de sociala hållbarhetsfrågorna. Planen uppges vara att genomföra en GAP-analys inom det sociala hållbarhetsområdet. Utifrån denna hoppas Agenda 2030-gruppen kunna bygga en kunskapsbas för att bättre analysera vilka insatser som bedöms effektiva. Det är svårt att prioritera bland insatser om kommunen inte vet effekterna.</p>

<p>6. Har kommunstyrelsen säkerställt tillräckliga åtgärder/aktiviteter för att uppnå målen?</p>	<p>Delvis. Det finns det flera hållbarhetsrelaterade mål som riskerar att inte uppnås enligt tidplan. Kommunen har en negativ trend mellan 2016-2019 vad gäller andel hushållsavfall som materialåtervinns och riskerar att inte uppnå målet till 2025. Klimatanpassningar är även ett område där kommunen saknar ett strategiskt och samlat arbete, vilket är desto mer aktuellt med anledning av den senaste rapporten från FN:s klimatpanel, IPCC. Miljökrav i upphandlingar uppges vidare vara ett område där kommunen har utmaningar rörande att skapa sig en heltäckande kontroll. Det uppges bland annat finnas utmaningar vad gäller att säkerställa tillräckliga resurser för att följa upp ställda miljökrav.</p>
<p>7. Följs måluppfyllelsen och genomförda åtgärder/aktiviteter upp av kommunstyrelsen på ett ändamålsenligt sätt och vidtas åtgärder utifrån resultaten?</p>	<p>Delvis. Kommunen har ingen samlad uppföljning av kommunens hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030. Däremot omfattar kommunens flerårsplan för 2021 delar av Agenda 2030. Uppföljningen av fullmäktiges mål sker i delårsrapporter och årsredovisningen. Därtill finns ett mindre avsnitt i kommunstyrelsens Årsredovisning om social och ekologisk hållbarhet. En separat miljöredovisning följer upp de mål och nyckeltal som presenteras i energi- och klimatstrategin.</p>

den 9 nov 2021

Outi Alestalo
EY

Madeleine Gustafsson
EY

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Stabschef
- ▶ Ekonomichef
- ▶ Tf. Miljöstrateg
- ▶ Klimat- och Miljösamordnare
- ▶ Arbetsmarknadscoach, Vägval Vuxna Social- och omsorgskontoret
- ▶ Kretsloppschef, Kontoret för Samhällsbyggnad
- ▶ Planarkitekt (översiktsplan)

Synpunkter har även inhämtats från:

- ▶ Kommunstyrelsens ordförande/Ordförande i kommunstyrelsens miljö- och planutskott
- ▶ Ledamot i kommunstyrelsen/Vice ordförande i kommunstyrelsens miljö- och planutskott
- ▶ 2:a vice ordförande i kommunstyrelsen, Ledamot i kommunstyrelsens miljö- och planutskott

Dokument:

- ▶ Flerårsplan med budget 2021-2023
- ▶ Verksamhetsplan med budget 2021, Anvisningar till nämndrapport
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen, reviderat av KF den 18 mars 2019
- ▶ Bestämmelser för kommunstyrelsens miljö- och planutskott, 2018-12-04
- ▶ Reglemente för Bygg- och miljönämnden, reviderat av KF den 23 april 2019
- ▶ Reglemente för kultur- och fritidsnämnden, reviderat av KF den
- ▶ Ledningssystem, Beslutat av kommundirektör, 4 mars 2020
- ▶ Översiktsplan Väsby stad 2040, antagen av fullmäktige den 18 juni 2018
- ▶ Hållbarhetsbedömning Översiktsplan Väsby stad 2040
- ▶ Energi- och klimatstrategi för Upplands Väsby kommun, antagen den 1 januari 2018
- ▶ Resepolicy för Upplands Väsby kommun, godkänd av fullmäktige den 16 november 2009
- ▶ Rutin för klimatkompensation, fastställd av kommunstyrelsen den 7 juni 2011
- ▶ Policy för upphandling, antagen av fullmäktige den 21 september 2020
- ▶ Strategi för säkerhet och brottsförebyggande arbete, antagen av fullmäktige den 18 februari 2019
- ▶ Avfallsplan 2021-2032 med bilagor, antagen av fullmäktige
- ▶ Strategisk plan för att motverka hemlöshet, antagen av socialnämnden den 6 mars 2019
- ▶ Miljöredovisning 2020
- ▶ Upplands Väsby kommuns årsredovisning 2020
- ▶ Nyckelordsmatchning FÅP, Excel
- ▶ Uppföljning av översiktsplan Väsby stad 2040, Uppföljning av kommunens samhällsplanering 2018-2020

Bilaga 2: Nyckeltal

Efter ett uppdrag från regeringen i 2019 har RKA tagit fram nyckeltal avsedda att stimulera arbetet med Agenda 2030 i kommuner och regioner. Nyckeltalen har avgränsats av RKA. Urvalet omfattar såväl nyckeltal både om det som kommuner och regioner direkt kan påverka, dvs har egen rådighet över, som nyckeltal som det krävs samverkan med andra (myndigheter, näringsliv, medborgare, universitet etc) för att påverka.

Mål	SKR:s urval av nyckeltal för att redovisa kommunens ställning beträffande Agenda 2030	Utfall (senast rapporterat resultat)	UPV status i jämförelse med övriga kommuner ¹²
1. Ingen fattigdom	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	6,9 (2019)	
	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,6 (2020)	
2. Ingen hunger	Invånare med fetma, andel (%)	16 (2020)	
	Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	8 (2020)	
3. God hälsa och välbefinnande	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68 (2020)	
	Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%)	54 (2018)	
	Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv	4521 (2019)	
4. God utbildning för alla	Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	82,5 (2020)	
	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	88,1 (2020)	
	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	74,9 (2020)	
	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	67,9 (2020)	
	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	83,6 (2019)	
	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	41,1 (2020)	
	5. Jämställdhet	Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	74 (2020)
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	30,8 (2020)		
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	40,8 (2020)		
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	80,7 (2019)		
6. Rent vatten och sanitet för alla	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	0 (2020)	
	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	0 (2020)	

¹² Grön = Bästa 25 %, Gul = mittersta 50 %, Röd sämsta 25 %. Färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra. Den talar inte om ifall resultatet är bra eller dåligt. Kommunen/Regionen kan ha dåliga resultat jämfört med andra, vilket ger röd färg, trots att resultatet egentligen är bra (och vice versa).

	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100 (2020)	
7. Hållbar energi för alla	Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	58 (2019)	
	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	100 (2019)	
	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	22 (2019)	
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Bruttonationalprodukt (BNP), kr/inv	342 753 (2018)	
	Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	7,4 (2018)	
	Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	4,2 (2020)	
	Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	80,6 (2019)	
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	96,9 (2020)	
	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	80 (2020)	
	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	97,2 (2019)	
10. Minskad ojämlikhet	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	29 (2020)	
	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	60,8 (2019)	
	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	79 (2020)	
11. Hållbara städer och samhällen	Demografisk försörjningskvot	0,72 (2020)	
	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	20,4 (2020)	
	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	4,8 (2019)	
	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg/inv	0,87 (2019)	
12. Hållbar konsumtion och produktion	Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	507 (2020)	
	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	29 (2020)	
	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	33 (2020)	
13. Bekämpa klimatförändringarna	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	1,70 (2019)	
	Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	52,4 (2020)	
	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	530,9 (2020)	
14. Hav och marina resurser	-		
15. Ekosystem och biologisk mångfald	Skyddad natur totalt, andel (%)	4,0 (2020)	
16. Fredliga och inkluderande samhällen	Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	40 (2020)	
	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	1202 (2020)	
	Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	78 (2020)	

Revisionsrapport 07/2021
Genomförd september - oktober 2021

17. Genomförande
och globalt
partnerskap

-

